

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΟΜΑΔΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

A. ΚΕΙΜΕΝΑ

A. Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperitos avertunt et praecipites agunt. Tu illum premi putas malis? Utitur! Non ex ebore tantum Phidias sciēbat facere simulacra; ex aere quoque faciēbat. Si marmor illi obtulisses, si viliōrem materiam, fecisset tale, quale ex illā fieri optimum posset.

B. non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoria et in pectore: "tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inauditum".

C. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: "Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram".

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων.

(Μονάδες 20)

2.α. Στο απόσπασμα A να βρείτε τα ουσιαστικά ουδετέρου γένους τρίτης κλίσης και να γράψετε την ονομαστική και γενική πτώση στον αριθμό που βρίσκονται (μονάδες 3).

β. Στο απόσπασμα A να εντοπίσετε ένα ετερόκλιτο ουσιαστικό και να γράψετε τον ίδιο τύπο κατά την άλλη κλίση του (μονάδες 2).

(Μονάδες 5)

3.α. Να αναγνωρίσετε το γραμματικό είδος και να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των αντωνυμιών (μονάδες 6):

Αντωνυμία	Γραμματικό είδος	Ζητούμενος τύπος	Απάντηση
tale (A)		Γενική ενικού αρσενικού γένους	
quale (A)		Αιτιατική πληθυντικού ουδετέρου γένους	
neminem (B)		Δοτική ενικού θηλυκού γένους	
quae (B)		Αφαιρετική ενικού θηλυκού γένους	
nostrae (B)		Κλητική ενικού αρσενικού γένους α' προσώπου για έναν κτήτορα	
neutris (C)		Ο ίδιος τύπος στον ενικό αριθμό	

β. Να γράψετε τους υπόλοιπους βαθμούς των τύπων στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση (μονάδες 4): viliorem (A), multis (B), bona (B), inopes (C).

(Μονάδες 10)

4.α. Να γράψετε τους τύπους σύμφωνα με την υπόδειξη (για τους περιφραστικούς σχηματισμούς να λάβετε υπόψη το υποκείμενο) [μονάδες 11]:

agunt (A): γ' πληθυντικό υποτακτικής παρατατικού ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας

premi (A): ο ίδιος τύπος στον συντελεσμένο μέλλοντα

fieri (A): γενική ενικού του γερουνδιακού στο θηλυκό γένος

loquaris (B): απαρέμφατο μέλλοντα

faces (B): α' ενικό οριστικής μέλλοντα

vive (B): α' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα

scriptum est (B): γ' ενικό υποτακτικής υπερσυντελικού παθητικής φωνής

nescio (C): β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

metui (C): ο ίδιος τύπος στον μέλλοντα παθητικής φωνής

putet (C): ο ίδιος τύπος στον παρατατικό ενεργητικής φωνής

poteram (C): β' ενικό οριστικής ενεστώτα

β. obsoleto (B) : i. Να γράψετε τον ίδιο τύπο σε όλους τους χρόνους της ενεργητικής φωνής, ii. Να γράψετε το γερούνδιο και το σουπίνο στην ίδια πτώση που βρίσκεται ο τύπος (μονάδες 4).

(Μονάδες 15)

5.α. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum (C): Να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος (μονάδες 5) και να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές, ώστε να εκφράζει υπόθεση ανοιχτή στο παρελθόν (με υπόθεση προτερόχρονη) [μονάδες 2].

β. cum iam neutris gratiam referre poteram (C): Να αναγνωριστεί η δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, χρήση) [μονάδες 4], να αποδοθεί με μετοχή (μονάδες 2), να γίνουν οι αναγκαίες αλλαγές έτσι ώστε η αρχική δευτερεύουσα πρόταση να δηλώνει μια συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει μια άλλη πράξη (μονάδες 2).

(Μονάδες 15)

6.α. Να μεταφερθούν οι προτάσεις στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση τη φράση που δίνεται εντός παρενθέσεως (Μονάδες 7):

i) Tu illum premi putas malis? (Seneca nesciebat ...)

ii) sic loquere. (Philosophus admonet illum ...)

β. id habere semper in memoria et in pectore debes: Να γίνει η σύνταξη της πρότασης παθητική με χρήση παθητικής περιφραστικής συζυγίας (μονάδες 3).

γ. qui primi coluisse Italiam dicuntur: Να δικαιολογήσετε τη σύνταξη του απαρεμφάτου με ονομαστική πτώση (μονάδες 2). Να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές στην πρόταση αντικαθιστώντας το «dicuntur» με το «dicunt» (μονάδες 3).

(Μονάδες 15)

7. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες με βάση την εισαγωγή του σχολικού εγχειριδίου:

i. Η πλήρης σχεδόν απουσία της ρητορείας κατά τους αυγούστειους χρόνους υποδηλώνει την έλλειψη πραγματικής ελευθερίας στον λόγο.

ii. Ο Κικέρωνας υπήρξε θερμός θαυμαστής του Αριστοτέλη.

iii. Ο Κορνήλιος Νέπως εγκαινιάζει την ιστορική βιογραφία στη Ρώμη.

iv. Πηγή έμπνευσης του Βαλέριου Κατούλλου είναι η Λεσβία.

v. Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν το εθνικό επίθετο «Ρωμαίος» και για τη γλώσσα τους.

(Μονάδες 10)

8. Να βρείτε τις λέξεις των κειμένων που έχουν ετυμολογική συγγένεια με τις ακόλουθες: απειρία, φέρετρο, λέκτορας, βουλευτικός, μέριμνα.

(Μονάδες 10)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Να μη χρησιμοποιήσετε χαρτί μιλιμετρέ.
6. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
7. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
8. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Γιαννακής Νικόλας